

BO'LAJAK O'QITUVCHILARNI KASBGA QIZIQISHINI RIVOJLANTIRISH MUAMMOSINING – SHARQ MUTAFFAKIRLARI IJODIDA IFODALANISHI

Ismatova Nigina Baxodirovna

Buxoro davlat Pedagogika instituti Pedagogika kafedrasi katta o'qituvchisi

Annotatsiya: Zamonaviy ta'lim kontseptsiyasida o'qituvchi - bu nafaqat kasb, balki uning mohiyati bilim berish, balki shaxsni yaratish, shaxsda Shaxsni tasdiqlashning yuksak missiyasi degan tushunchaga asoslanib, oliy kasbiy-pedagogik ta'lim tizimining maqsadi shaxsga yo'naltirilgan yangi turdagi o'qituvchining uzluksiz umumiy va kasbiy rivojlanishi sifatida taqdim etiladi. O'qituvchilik kasbi eng qadimgi kasblardan biri hisoblanadi. Uning paydo bo'lishi ob'ektiv asosga ega. Agar avvalgi avlodlar tomonidan to'plangan barcha ijtimoiy tajriba yosh avlodga o'tmasa, jamiyat rivojlana olmaydi.

Kalit so'zlar: o'qituvchi, meros, kasb, qiziqish, ta'lim, rivojlanish, ob'ekt, tajriba, avlod, konsepsiya.

ВЫРАЖЕНИЕ ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ИНТЕРЕСА БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ К ПРОФЕССИИ - В ТРУДАХ ВОСТОЧНЫХ МЫСЛИТЕЛЕЙ

Исмадова Нигина Баходировна,

Бухарский государственный Педагогический институт Старший преподаватель кафедры педагогики

Аннотация: В современной концепции образования педагог – это не только профессия, но суть ее заключается в передаче знаний, но и в создании личности, и исходя из концепции, что высокая миссия утверждения личности в человеке, цель Система высшего профессионально-педагогического образования призвана создать новый тип личностно-ориентированного педагога, обеспечивающего непрерывное общее и профессиональное развитие. Профессия учителя – одна из древнейших профессий. Его появление имеет объективную основу. Если весь социальный опыт, накопленный предыдущими поколениями, не будет передан молоду поколению, общество не сможет развиваться.

Ключевые слова: учитель, наследие, профессия, интерес, образование, развитие, объект, опыт, поколение, концепция.

THE PROBLEM OF DEVELOPING THE INTEREST OF FUTURE TEACHERS IN THE PROFESSION IS EXPRESSED IN THE WORKS OF EASTERN THINKERS

Ismatova Nigina Baxodirovna,

Bukhara State Pedagogical Institute Senior Lecturer, Department of Pedagogy

Abstract: In the modern concept of education, a teacher is not only a profession, but its essence lies in the transfer of knowledge, but also in the creation of personality, and based on the concept that the high mission of establishing personality in a person, the goal of the System of higher professional pedagogical education is designed to create a new type of personality-oriented teacher providing continuous general and professional development. The teaching profession is one of the oldest professions. Its appearance has an objective basis. If all the social experience accumulated by previous generations is not passed on to the younger generation, society will not be able to develop.

Key words: teacher, heritage, profession, interest, education, development, object, experience, generation, concept.

Zamonaviy ta'lim kontseptsiyasida o'qituvchi - bu nafaqat kasb, balki uning mohiyati bilim berish, balki shaxsni yaratish, shaxsda Shaxsni tasdiqlashning yuksak missiyasi degan tushunchaga asoslanib, oliy kasbiy-pedagogik ta'lim tizimining maqsadi shaxsga yo'naltirilgan yangi turdagi o'qituvchining uzluksiz umumiy va kasbiy rivojlanishi sifatida taqdim etiladi. O'qituvchilik kasbi eng qadimgi kasblardan biri hisoblanadi. Uning paydo bo'lishi ob'ektiv asosga ega. Agar avvalgi avlodlar tomonidan to'plangan barcha ijtimoiy tajriba yosh avlodga o'tmasa, jamiyat rivojlana olmaydi. Bu ijtimoiy tajribani ta'lim va tarbiya orqali o'tkazish qadimda eng tajribali, bilimdon, zukko fuqarolarga ishonib topshirilgan. Shaxs kamolotida o'qituvchining o'rni katta bo'lganligi Sharq mutafakkirlari: Forobiy, Beruniy, Ibn Sino, A.Navoiylarning pedagogik merosidan dalolat beradi. A. Avloniy. – Qadimda Markaziy Osiyo xalqlarining yetakchi dini bo'lgan zardushtiylikning muqaddas kitobi "Avesto"da ta'lim va tarbiyaga katta e'tibor qaratilgan. Unda shunday deyilgan: "Hayotning

eng muhim ustuni ta'limdir.

Har bir yoshni shunday tarbiyalash kerakki, avvalo yaxshi o'qisin, keyin yozsin. Yuqoriga ko'tarilish.» Muqaddas “Avesto” kitobida ham bolalarga o'qish va yozishni o'rgatgan ustoz-murabbiylarning vazifalari, Zaratushtraning axloqiy me'yorlari qayd etilgan. Ustoz-murabbiylar bolalarga ezgu odob-axloq, yaxshilikni yomondan ajrata bilish, hayotda to'g'ri yo'l tanlashga ko'maklashishga majbur ekani, bolalarni yovuzlikka qarshi turishga, faqat haqiqatni gapirishga, faqat yaxshilik haqida o'ylashga o'rgatuvchi zukko mehribon o'qituvchilarga ham maqtovlar aytiladi. Ayni paytda o'z dangasalik va bilimsizligi, mas'uliyatsizligi va savodsizligi tufayli bolalarni o'qishdan qo'rqitgan o'sha ustoz-murabbiylar “Avesto”da la'natlangan edi. Forobiyning ijtimoiy qarashlari Aflotunning donishmand faylasuflar tomonidan boshqariladigan ideal davlat haqidagi utopik g'oyalari eslatadi. Forobiy musulmonlarning o'rta asrlari uchun o'ziga xos g'oyani bayon qilgan ediki, odamlar farovonlik va baxtga faqat oqilona tashkil etilgan ijtimoiy hayot sharoitida, har bir insonning tabiiy qobiliyatlari va iste'dodlarining rivojlanishini ta'minlash mumkin bo'lgandagina erisha oladilar. Bundan Forobiyning ta'lim-tarbiya masalalariga katta e'tibor qaratgani ma'lum bo'ladi. Sharq pedagogikasining yana bir ko'zga ko'ringan namoyandasi Abu Rayhon Beruniydir. Beruniy ta'kidlaganidek, inson o'z nafsiga eng yaqin bo'lib, unga birinchi bo'lib yaxshilikni, undan keyin esa uni eng yaqin o'rab turgan narsadan izlashga loyiqdir. “Fan va hunarmandchilik bo'yicha o'qishga tayyorgarlik ko'rayotganda va buning uchun zarur bo'lgan ijobiy axloqiy fazilatlarni shakllantirishda, ta'lim oluvchi shaxsning o'ziga xos sharoiti va tabiatiga qarab, ikkita pedagogik usuldan foydalanish zarur, deb ta'kidlagan. Agar o'qimishlilarning o'zlari fan va hunarmandchilikni o'rganish istagini namoyon qilsalar, ularga nisbatan bilimga bo'lgan ishtiyoqni kuchaytirishga qaratilgan «yumshoq usul» qo'llanilishi kerak. Agar o'qimishlilar o'zboshimchalik va itoatsiz bo'lsa, ularga «qattiq usul» qo'llaniladi. Ayni paytda Forobiy bu ta'lim-tarbiya tizimini suiiste'mol qilishning salbiy oqibatlaridan ogohlantirgan. Bu erda hamma narsa o'qituvchining o'zi - tarbiyachining axloqiy fazilatlariga bog'liq, deb hisobladi.

Buyuk qomusiy olim Ibn Sino yoki Ibn Sino «Shayx rais» risolasida pedagogik mahorat haqida gapirgan, chunki u o'qituvchi faoliyatida namoyon bo'ladi. Bular, go'yo, o'qituvchi amal qilishi kerak bo'lgan asl tavsiyalar. 1. Bolalar bilan muomala qilishda o'zini tutib, jiddiy bo'lishi kerak. 2. O'quv materialining o'zlashtirilishini nazorat qilish. 3. Ta'limning turli usullari va shakllaridan foydalanish; o'rgatish, asosiy bilimlarni o'rta bilimlardan farqlash. 4. Talabaning qobiliyatini bilish, uning xotirasi va shaxsiy fazilatlariga tayanish. 5. Bolaga aqliy rivojlanishiga mos ravishda berish vazifalari. 6. O'qituvchining har bir so'zi o'quvchining fikrini uyg'otishi kerak. “Ilk Uyg'onish davrida Sharqda mutafakkirlarning g'oyalari inobatga olinib, madrasa va xususiy maktablarda amalga oshirilgan. Bu davrda islom dini hukmron din sifatida ilg'or qarash va g'oyalarning rivojlanishiga to'sqinlik qilmadi. Sharq mutafakkirlarining ko'pgina asarlarida – Forobiy “Adolatli odamlar shahri” risolasida, Navoiyda “Odillar sarosimasi”, Y. Xos-Xojibda “Taraqqiyot yo'li”, Kaykovusda “Kabus-noma”da, Sa'diyda “Guliston”, “Guliston”da didaktik qarashlar [3, p. 28]. A.Navoiy ilm-fan va san'atni rivojlantirishga chaqirdi, chunki ular maktab takomillashuviga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Fanlar qanchalik ko'p o'rganilsa, maktab shunchalik mukammal bo'ladi. Navoiy shaxsni har tomonlama kamol toptirishning mazmuni va yo'llari haqida fikr yuritgan. U bir necha tilni bilmagan bilimli odam bo'lmaydi, deb hisoblardi. Ta'lim zaruriy sifattir, deb hisoblardi A.Navoiy. “Umid” asari o'quvchilardan qat'iy tartib-intizom, chuqur bilim talab qiladigan maktab haqida hikoya qiladi. Madrasada ta'lim mana shunday bo'lishi kerak. Navoiy o'qituvchining mahoratini o'qituvchining o'quvchilarning bilim darajasini aniqlay olishi va shu asosda ta'lim-tarbiya olib borishida ko'rgan. Har bir o'qituvchi chuqur bilim berish uchun o'z ustida ishlashi kerak. A.Navoiy odobsiz, johil, yovuz muallimlarni tanqid qilib, maktab va madrasalarda bunday muallimlarga o'rin yo'q, deb hisoblardi. Odamlarning har bir avlodi uchta asosiy vazifani hal qiladi: birinchidan, oldingi avlodlar tajribasini o'zlashtirish, ikkinchidan, bu tajribani boyitish va oshirish, uchinchidan, keyingi avlodga yetkazish. Yangi avlod o'z ajdodlari tajribasini o'zlashtirib, sinchkovlik bilan o'rganib, undan eng yaxshisini chiqarib, boyitib, avlodlariga yetkazsagina ijtimoiy taraqqiyot, butun jamiyatning, xususan, har bir fuqaroning barkamol rivojlanishi mumkin bo'ladi.

XI-asrda Kaykovus “Qobusnoma” – (“Sovetlar kitobi”) etik-pedagogik asarini yaratdi. O'g'li G'ilonshohni tarbiyalashga qaratilgan asar qahramoni hikoya, masal, o'g'it va nasihatlar tarzida feodal-ritsarlik ta'lim tizimini belgilab beradi. Ta'lim-tarbiya maqsadini bilish, chuqur bilim olishga intilish, aql-zakovat va ta'lim-tarbiyaga hurmat qozonish, insonparvarlik, ustozning qadriga yetish zarurati – kelajak hukmdorga asosiy amrlardir. Ilk Uyg'onish davrida Sharqda mutafakkirlarning g'oyalari inobatga olinib, madrasa va xususiy maktablarda amalga oshirilgan. Bu davrda islom dini hukmron din sifatida ilg'or qarash va g'oyalarning rivojlanishiga to'sqinlik qilmadi. Sharq mutafakkirlarining

ko'pgina asarlarida – Forobiy “Adolatli odamlar shahri” risolasida, Navoiyda “Odillar sarosimasi”, Y. Xos-Xojibda “Taraqquyot yo'li”, Kaykovusda “Kabus-noma”, Sa'diyda “Guliston”, “Guliston”da didaktik g'oyalari, ilg'or qarashlarni kuzatish mumkin. Ularning barchasi talabalar bilimni tekshirishga e'tibor berishgan va 18-asrdan keyin bunga e'tibor berishmaydi. Reaksiyon davr keladi, har qanday progressiv narsa taqiqlanadi. O'sha davrning ilg'or arboblari, pedagoglar bilim – harakatga, baxtga, farovonlikka yetaklaydi, deganlar.

Sharqning buyuk mutafakkirlarining pedagogik g'oyalari jahon pedagogikasiga qo'shgan salmoqli hissadir. Biroq hozirgi Sharqda O'rta Osiyo respublikalari mustaqillikka erishgunga qadar o'rta asr mutafakkirlarining pedagogik merosiga da'vogarlik yo'q edi. Faqat so'nggi yillarda ushbu pedagogik fikr xazinasiga qiziqish yangilandi. Mutafakkirlarning pedagogik qarashlari o'rta asrlar pedagogik tafakkurida demokratik yo'nalishni ifodalaydi: ularda ulkan imkoniyatlar mavjud edi va hozir ham mavjud. Shaxs haqidagi g'oyalarga, yosh avlodni tarbiyalash va tarbiyalash nazariyasini shakllantirish va takomillashtirishga ta'siri. Ularning pedagogik g'oyalari bugungi kungacha nafaqat inson va uning tarbiyasi, balki insonparvarlik, har tomonlama barkamol shaxsni shakllantirish, talablar to'g'risidagi g'oyalarni shakllantirish uchun o'qituvchiga zamin bo'lib kelmoqda. Al-Xorazmiy, al-Forobiy, al-Beruniy, ibn Sino, Umar Xayyom, Sa'diy, Abdurahmon Jomiy, Alisher Navoiy, Zahiriddin Bobur, Yusuf Balasag'unskiy, Mahmudxoji Behbudiy, Abdulla Avloniy, Qashqarlik domlalar, Ahmadcho'g'lilar va boshqalarning pedagogik qarashlarini o'rganib, Buyuk Mahmudlar ustoz Mahmudxonlar va boshqalarning fikrini o'rganish. inson, shaxs, yosh avlodning ta'lim va tarbiyasi haqida g'aflatda bo'lib, mehnatga, bilimga, aql-zakovatga, so'z san'atiga, yuksak axloqiy fazilatlarga katta ahamiyat bergan. Ular insonni har tomonlama rivojlangan, qobiliyatli, bilimli ko'rishni xohlardilar.

Sharq mutafakkirlarining pedagogik tamoyillari, yo'l-yo'riqlari, ko'rsatmalari va maslahatlari, talab va tavsiyalari hozir ham o'z ahamiyatini yo'qotmaydi. Demak, oliy pedagogika bilim yurti tizimida pedagogik kadrlar tayyorlashda o'rta asr Sharqining buyuk mutafakkirlarining quyidagi pedagogik qarashlari asos qilib olinadi: Al-Xorazmiy – talabalarning mustaqilligi va ijodiy faoliyati; fakt va hodisalarni kuzatish, ularni tavsiflash va izchil tushuntirish va boshqalar.

Al-Forobiy - shaxsni har tomonlama rivojlantirish va takomillashtirish; xulq-atvorning axloqiy me'yorlarini, ijobiy va olijanob xususiyatlar va fazilatlarni tarbiyalash; inson xarakterining asosiy xususiyatlarini, uning intellektual xususiyatlarini belgilaydigan ma'naviy ehtiyojlarni shakllantirish rivojlanish. O'qituvchiga qo'yiladigan talablar: fenomenal xotira, mantiq, o'tkir mushohada, bilimga muhabbat, yorqin nutq, adolat va ezgulik. Pedagogik usullar: ishlantirish, isbotlash, munozara, dialektik-mantiqiy, vizualizatsiya va boshqalar.

Al-Beruniy - talabalarni ilmiy faktlar bilan qurollantirish; tajriba va kuzatish, takrorlash va muloqot; ta'limning qulayligi (yaqindan uzoqqa, noma'lumdan kam ma'lumga) va boshqalar Ibn Sino - individual imkoniyatlardan foydalangan holda komil shaxsni tarbiyalash; Mukammallikka intilish; tamoyillar: nafaqat o'zingiz uchun, balki boshqalar uchun ham yashash; ishingizda ijodiy bo'ling; yuksak axloqiy xususiyatga ega. O'qituvchiga qo'yiladigan talablar: bolaning tabiatini, uning ruhini, individualligini bilish, uni shaxs sifatida ko'rish, uning qobiliyatiga ishonish va ularni ochib berish; talaba bilan munosabatlarda mo'tadillik, noziklik va idrok; insonparvarlik va komil shaxsni tarbiyalashga ishonch; axloq tarbiyaning asosiy predmeti hisoblanadi. Usul va metodlar: suhbat, taklif, misol, tahlil, sintez, umumlashtirish.

Umar Xayyom - ustoz haqida: bilimlarni chuqur o'zlashtirish, ularni mustaqil egallash; o'z-o'zini shakllantirish (ijobiy fazilatlar); intizom va iroda kuchi; belgilangan maqsadga erishish; ta'limda asosiy narsa tushunish, fikrlash, odatlar va turli usullardan foydalanishdir. Usullari: takrorlash (harakat, operatsiyalar). Burhoniddin Zarnujiy – ta'lim va tarbiyadagi izchillik va izchillik; tarbiyaviy harakatlardan xabardorlik; tahlil, sintez, umumlashtirish; mustaqil fikr yuritish; o'z-o'zini tarbiyalash. Muslihiddin Sa'diy – tamoyillari: bilimlarni shakllantirishda shaxsning faol ishtiroki; qobiliyatlarni rivojlantirish uchun zarur shartlar sifatida tabiiy moyilliklarni hisobga olish; tizimli va mavjud bilimlar, ularni amaliyotda qo'llash, bilimlarni hayot bilan bog'lash; aqliy qobiliyatlarni rivojlantirish; mehnat tarbiyasining yetakchi roli. Abdurahmon Jomiy – gumanistik ta'limot; ilmiy, tizimli va izchil, qulaylik, amaliyot bilan bog'liqlik. Alisher Navoiy – o'qituvchiga qo'yiladigan talablar: insonga hurmat – tabiatning eng oliy va eng qimmatli ne'mati (xayriyalik); bolalarga muhabbat, o'z biznesini mukammal bilish, o'z bilimlarini qo'llash qobiliyati; axloqiy va mehnat tarbiyasiga e'tibor berish; talabalarda ijobiy fazilatlarni tarbiyalash; ma'rifat. Zahiriddin Bobur – o'rgimchaklarning hayot bilan aloqasi; o'quvchilarning xususiyatlari va qobiliyatlarini hisobga olgan holda bilim faolligini faollashtirish; olinganlarni tahlil qilish, sintez qilish va umumlashtirish qobiliyatini o'rgatish bilim; axloqiy va didaktik ko'rsatmalar. Mahmudxoja Behbudiy - ustoz haqida: ustozning har tomonlama kamol topishi, uning har tomonlama bilim olishi, o'qitish va tarbiya usullariga ega bo'lishi. Abdulla

Avloniy – ustoz shaxsi haqida: yuksak axloqiy fazilatlar; pedagogik axloq va bilim mehnatda va shaxsiy hayotda katta kuch sifatida; bolaning axloqiy tarbiyasini takomillashtirish (odob-axloqni singdirish, axloq bilan tanishtirish); rivojlanish, takomillashtirish va bolalarning aqliy qobiliyatlarini, ularning xotirasini o'rgatish; nafaqat o'qish va yozishni o'rganish, balki har bir narsaning mohiyatini tahlil qilish, yaxshi va yomonni ajrata bilish.

Ahmad Yugnakiy - shaxsni shakllantirish va rivojlantirish tizimida muhim shartlar: tarbiya va barkamol rivojlanish, ayniqsa, axloqiy tarbiya, xulq-atvor va muloqot madaniyati; o'quv jarayonida - aqliy rivojlanish. Shaxsning ijobiy fazilatlarini tarbiyalashda asosiy narsa adolat, hayo, bag'rikenglik, xushmuomalalik, saxovatdir.

Yusuf Balasog'un va Mahmud Qashqariy – bilimning inson hayotidagi ulkan o'rni; tinglovchilarning individual xususiyatlarini hisobga olish zarurati; hunarmandchilikni o'rgatish.

O'rta asr Sharqining buyuk shaxslari asrlar davomida o'zlarining buzilmas pedagogik qo'llanmalarini, pedagogik mulohazalar va tamoyillar, ta'lim va tarbiya usullari va usullari, o'qituvchi va murabbiyga qo'yiladigan talablar. Ularning barchasi insonni har tomonlama rivojlangan ko'rishni xohlardi.

Ularning dunyoqarashida ulkan ma'naviy quvvat, tushunchalarning hayotiyliigi va hayotiyliigi, tamoyillar uzviyligi, pedagogik tafakkur ko'lam, yuksak insonparvarlik, vatanparvarlik, rostgo'ylik, tinchliksevarlik mujassam. Pedagog kadrlar tayyorlash muammosini hal qilish uchun Sharqning buyuk mutafakkirlari tomonidan ilgari surilgan barcha g'oyalar, tamoyillar, uslublar va usullar dolzarb deb e'tirof etiladi, chunki ular inkor etib bo'lmaydi. Zamonaviy ta'lim jarayonida pedagogik salohiyat va tarbiyaviy ahamiyatga ega. Bular, birinchi navbatda, o'rta asrlar ensiklopedistlarining quyidagi qoidalari: yaxlit va har tomonlama rivojlanish. Shaxsiyat, shu jumladan o'qituvchilar, uning yuqori malakasi; fanlarning bevosita aloqadorligi bo'yicha nazariy va amaliy fanlarga bo'linishi; talabalarning bilim faolligini faollashtirish, ularning mantiqiy tafakkurini rivojlantirish; ilmiy ta'lim, ko'rinish va ko'rinish; chuqur bilimlarni anglash, ularni mustaqil egallash; talabaning o'z-o'zini tarbiyalash va o'z-o'zini tarbiyalashda faol ishtiroki. Sharq mutafakkirlarining pedagogik g'oyalarini bo'lajak o'qituvchilarni kasbiy-pedagogik tayyorlashda amalga oshirishning asosiy tezislari:

a) Sharq mutafakkirlarining shaxsni har tomonlama barkamol rivojlantirish, uni shaxsiy, kasbiy va ijtimoiy ehtiyojlar bo'yicha to'laqonli darajaga ko'tarish haqidagi falsafiy-pedagogik konsepsiyasi bo'yicha qo'llanma; ta'lim jarayonining maqsadi, mazmuni va protsessual yo'nalishi bo'yicha insonparvarlik kursi; v) pedagogik faoliyatga ijodiy yondashish; d) bo'lajak o'qituvchilarda axloqiy madaniyatni shakllantirish (pedagogik etika), axloqiy va ma'naviy manfaatlar; e) bilimlarni faol egallash, birinchi navbatda, kasbiy, intellektual rivojlanish (ayniqsa, pedagogik fikrlash); (f) individual kelajakdagi o'qituvchining shaxsiyatini rivojlantirishga yondashuv; g) qidirish bo'lajak o'qituvchi shaxsini har tomonlama rivojlantirishning yangi usullari, usullari, yo'llari va vositalari. Shunday qilib, buyuk alloma va mutafakkirlarning pedagogik merosidan Sharq, o'qituvchilarni tayyorlashning zamonaviy amaliyotida ulardan foydalanishning tegishli g'oyalari va tamoyillari idrok etilmoqda, bu esa bo'lajak o'qituvchilarning yangi kasbiy va sifat darajasini belgilaydi. Ma'lumki, ta'lim sifatini oshirishda dasturilamal bo'lib xizmat qiladigan muhim tamoyillardan biri tarixga, oldingi avlodlar an'analariga, xususan, Sharq mutafakkirlarining pedagogik merosiga murojaat qilishdir.

Buyuk mutafakkirlarning pedagogik qarashlari tarbiyaviy qadriyatlar sifatida qayta tiklanib, nafaqat mahalliy, balki xorijiy pedagogikani ham boyitib bormoqda. O'rta asrlar ensiklopedistlarining pedagogik merosi mutaxassislar tayyorlashning zamonaviy ta'lim sohasida muhim asosidir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Арабчикова Ю. И Организация смешанного обучения в высшем учебном заведении с использованием дистанционных образовательных технологий // Наука, образование и культура, 2016. № 7 (10). С. 74-75.
2. Бордовский Г.А. Особенности развития современного педагогического образования //
3. Педагогика. 2010. № 5. С. 59-66.
4. N.V.Ismstova «Роль электронных образовательных ресурсов в системе высшего образования будущих педагогов» Вестник науки и образования 2022 № 11 научно методический журнал стр 76
5. Н.Б.Исматова «Интеграция педагогических наук в образовательном процессе» Вестник науки и образования 2021 № 15 с 118